

تاریخ: ۹۸/۳/۲۱

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

اداره آموزش و پرورش ناحیه / شهرستان

نام و نام خانوادگی:

ساعت شروع: ۸ صبح

مؤسسه فرهنگی آموزشی امام حسین علیه السلام

شماره کلاس:

تعداد صفحه: ۴ صفحه

امتحان درس علوم و فنون ۱ نیمسال دوم

شماره صندلی:

محل مهر مدرسه

(خرداد ماه ۹۸)

پایه: دهم انسانی

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

۱

۱- عبارت های داده شده را با واژه های مناسب کامل کنید .

الف) نخستین گام موثر در رویارویی با متون است.

ب) مضامین برجسته شعر قرن پنجم و ششم بدبینی شاعران نسبت به دنیا ، بیان ناخرسندی فرزندانگان از اوضاع زمانه خویش و این دوره است.

ج) ناصر خسرو شاعر معروف سبک است.

۱

۲- در هر یک از موارد گروه در قسمت « ب » شرح و توضیح کدام واژه در گروه « الف » آمده است؟ (یک مورد اضافی است)

الف	ب
الف) بینابین نام سبک چه دوره ای است؟	سامانی
ب) این زبان، زبان درباری ساسانیان و مکاتبه مقامات دولتی بوده است.	فارسی میانه
ج) کوتاهی جملات ویژگی نثر چه دوره ای است؟	عراقی
د) به کارگیری ردیف های فعلی و اسمی دشوار در شعر ویژگی سبک است.	فارسی دری
	سلجوقی

۰/۷۵

۳- عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن پنجم و ششم را نام ببرید.

۴- با توجه به نثر زیر به سوالات پاسخ دهید.

۰/۷۵

ای کریمی که بخشنده عطایی؛ و ای حکیمی که پوشنده خطایی؛ و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی؛ جان ما را صفای خود ده، و دل ما را هوای خود ده؛ ما را آن ده که آن به. (خواجه عبدالله انصاری)

الف) نوع نثر این نوشته را بگویید.

ب) دو ویژگی این نوع نثر را بیان کنید.

۰/۵

۵- سبک شعر را تعریف کنید.

موسیقی شعر (۶ نمره)

۱- واژه های زیر را یکبار با حذف همزه و بار دیگر بدون حذف همزه تقطیع کنید و زیر هر هجاء علامت آنرا بگذارید.
شیر افکن : با حذف همزه: بدون حذف همزه:

۰/۵ ۲- برای هر یک از واژه های زیر، یک واژه بنویسید که هم وزن با آن باشد. مثال: کبوتر = شناور
ناخدا = دشمن شکن =

۰/۵ ۸- صامت ها و مصوت های واژه های زیر را بنویسید.
الف) آرامش ب) خورشید:

۲ ۹- بیت داده شده را به خط عروضی بنویسید.
برو شیر درنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل

۲ ۱۰- بیت داده شده را تقطیع هجایی کنید.
کی رفته ای زدل که تمنا کنم تو را؟ کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را؟

زیبایی شناسی (۶ نمره)

۰/۲۵ ۱۱- با توجه به تقابل سجع های «متوازی و متوازن» در بیت زیر، آرایه به وجود آمده است.
دل به امید روی او همدم جان نمی شود جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند

۰/۱۵ ۱۲- آیا در بیت زیر، آرایه واژه آرایه (تکرار) در واژگان «پری» به کار رفته است؟ چرا؟
ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم پیغام دوست برسانی بدان پری

۱۳- قاعده قافیه را در هر یک از سرود ه های زیر بنویسید.

الف) آواز عاشقانه ما در گلو شکست

حق با سکوت بود، صدا در گلو شکست

ب) بیا ای دل از اینجا پر بگیریم

ره کاشانه دیگر بگیریم

۱۴- انواع جناس را در ابیات زیر مشخص کنید.

الف) من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم

که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم

ب) ای مهر تو در دل ها وی مهر تو بر لب ها

وی شور تو در سرها وی سر تو در جان ها

پ) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق

مژه بر هم نزند گر بزنی تیر و سنانش

ت) بوی جوی مولیان آید همی

یاد یار مهربان آید همی

۱۵- حروف مشترک قافیه های داده شده را بنویسید.

آب آتش فروز عشق آمد

آتش آب سوز عشق آمد

۱۶- قافیه را در شعر نو زیر بیابید .

از تهی سرشار / جویبار لحظه ها جاری است / چون سبوی تشنه کاندرخواب بیندآب و اندرآب بیند سنگ / دوستان و دشمنان را می شناسم من / زندگی را دوست می دارم / مرگ را دشمن
۱۷- در هر عبارت سجع را بیابید و نوع آن را مشخص نمایید.

الف) محبت را غایت نیست؛ از بهر آن که محبوب را نهایت نیست.

ب) طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل .

پ) الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است بی دیدار تو درد و داغ است.

۱۸- در دو مثال داده شده واج آرای از تکرار کدام واج ها به دست آمده است؟ واج آرای کدام مورد محسوس تر است؟

الف) خوابِ نوشینِ بامدادِ رحیل

باز دارد پیاده را ز سبیل

ب) پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود

مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱۹- با توجه به شعر به پرسش ها پاسخ دهید.

آمد نفس صبح و سلامت نرسانید
بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید
یا تو به دم صبح سلامی نسپردی
یا صبحدم از رشک سلامت نرسانید
بربادسپردم دل و جان تا به تو آرد
زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید
عمری است که چون خاک جگر تشنه عشقم
و آیام به من جرعه جامت نرسانید
خاقانی از این طالع خود کام چه جویی؟
کاو چاشنی کام به کامت نرسانید
(خاقانی)

الف) دو ویژگی ادبی در شعر را بنویسید.

ب) کدام ویژگی های زبانی داده شده در این شعر موجود می باشد؟

۱- فراوانی ترکیبات نو ۲- کمی لغات عربی ۳- کاهش سادگی کلام ۴- حذف افعال به قرینه
پ) قلمرو فکری این غزل را بررسی کنید. (دو مورد)

۲۰- در بیت: « مهتری گر به کام شیر در است
شو خطر کن ز کام شیر بجوی » دو ویژگی زبانی سبک
خراسانی را بنویسید.

۲۱- متن زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید:

پارسازاده ای را نعمت بی کران به دست افتاد ؛ فسق و فجور را آغاز کرد. باری، به نصیحتش گفتم: ای فرزند دخل آب روان است و عیش آسیاب گردان ؛ یعنی خرج فراوان کردن مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.

الف) دو ویژگی زبانی پیدا کنید و بنویسید.

ب) دو ویژگی ادبی بیابید و بنویسید.

۲۲- کدام یک از ویژگی های نثر قرن پنجم و ششم را در متن زیر می بینند؟ (چهار مورد بیان کنید)

چنین آورده اند که نصر بن احمد که واسطه عقد آل سامان بود و اوچ دولت آن خاندان آیام ملک او بود و اسباب تمنع و علل ترفع در غایت ساختگی بود؛ خزاین آراسته و لشکر جرار و بندگان فرمانبردار. زمستان به دارالملک بخارا مقام کردی و تابستان به سمرقند رفتی یا به شهرهای خراسان .

موفق باشید